GuyAI
מבית GOOL בגרויות

סוג המבחן:	מבחן תנופה
כיתה:	ד'
מספר שאלות:	20
משך המבחן:	90 דקות
קובץ:	שאלון

עברית

מבחן תנופה לכיתה ד' – נוסח 2025

שם: _____

בקובץ זה: המבחן - הטקסטים והשאלות, עם מקום לתשובות. התשובות וההסברים - בקבצים "תשובות" ו"פתרון מלא".

בהצלחה!

הוראות

במבחן שני טקסטים: טקסט מידע "מועדוני טבע" וסיפור "התרנגולת זהבה". לפני כל טקסט יש עלילון (קומיקס) קצר.

קִראו קודם את העלילון ואת הטקסט הראשון, וענו על השאלות שעוסקות בו (שאלות 1–11). אחר כך קִראו את העלילון השני ואת הסיפור, וענו על השאלות שעוסקות בו (שאלות 12–20).

בזמן שאתם עונים, אפשר לחזור לטקסט ולקרוא בו שוב.

בשאלות שיש בהן כמה תשובות – בחרו תשובה נכונה אחת, אלא אם כתוב שצריך לבחור יותר.

הקפידו לכתוב תשובות ברורות.

זמן המבחן: שעה וחצי.

עֲלִילוֹן (קוֹמִיקְס) – אורחים בכיתה

1 **תמונה 1** – כיתוב: באמצע שיעור מדעים נכנסו לכיתה נער ונערה עם כובעי טמבל.

הנערה אומרת: "באנו להזמין אתכם להצטרף למועדון הטבע שלנו!"

2 **תמונה 2** – כיתוב: יונתן הרים יד ושאל:

יונתן: "רגע... מה זה בעצם מועדון טבע?"

3 **תמונה 3** – הנער מחזיק ערמה של דפים ואומר: "הבאנו לכל אחד מכם עלון מידע על מועדוני טבע. תקראו אותו!"

4 *עכשיו קִראו את עלון המידע "מועדוני טבע".*

מוֹעֲדוֹנֵי טֶבַע

1 אולי כבר שמעתם על מועדוני טבע, ואולי אפילו ביקרתם באחד מהם.

ייתכן שחברים מהכיתה שלכם משתתפים במועדון טבע ומספרים לכם עליו, וייתכן שראיתם מודעה על מועדון טבע בלוח המודעות של הספרייה בשכונה. במועדון הטבע הילדים הם חֲנִיכִים, ומדריכים צעירים מובילים אותם.

2 בכל רחבי הארץ פועלים היום מועדוני טבע רבים, ואפשר להצטרף אליהם כבר מכיתה ד'. אף אחד לא חייב להצטרף למועדון טבע – כל ילד מחליט בעצמו אם הוא רוצה להיות חבר בו. אז מה מיוחד במועדוני הטבע? ולמה ילדים רבים בוחרים להצטרף אליהם?

3 בשביל ילדים רבים, מועדון הטבע הוא מקום להיות בו עם חברים, לפגוש ילדים חדשים ולהיות חלק מקבוצה. ברוב המועדונים נפגשים פעם בשבוע אחרי הלימודים, עם מדריך או מדריכה. המפגשים האלה נקראים "מִפְגְּשֵׁי שֶׁטַח". במפגש שטח יוצאים לגינה או לפארק שליד הבית, מחפשים צמחים וחרקים, משחקים משחקי קבוצה ומדברים על נושאים שמעניינים את הילדים. כך הקבוצה מִתְגַּבֶּשֶׁת, והחניכים מרגישים שהם שייכים למועדון.

4 ילדים רבים אוהבים לא רק את המפגש השבועי, אלא גם את הפעילויות המיוחדות של המועדון. למשל, ברוב המועדונים יוצאים לטיולים עם לינת שטח, כלומר ישנים לילה אחד או שניים בטבע. בטיולים האלה החניכים מקימים בעצמם אוהלים בעזרת יְתֵדוֹת (מוטות קצרים וחזקים שנועצים באדמה) וִיְרִיעוֹת בַּד גדולות. הם מותחים את היריעות ומחברים אותן ליתדות, כך שהאוהל יעמוד יציב גם כשיש רוח. כך בונים אוהלי שינה, סוכות צל ואפילו פינת אוכל משותפת לכל הקבוצה.
בטיול החניכים לומדים לעשות הרבה דברים לבד – לארוז את התיק שלהם, לבשל ארוחה פשוטה ולהשאיר את מקום הלינה נקי, בדיוק כמו שמצאו אותו. לינת השטח עוזרת לילדים להיות עצמאיים ולהרגיש גדולים.

5 במועדוני הטבע עוסקים גם בהתנדבות ובעזרה לקהילה. החניכים מקבלים הזדמנות לתרום לאחרים. למשל, החניכים והמדריכים מנקים יחד את החוף, שותלים עצים בחצר של גן הילדים בשכונה ואוספים בקבוקים למִחְזוּר. החניכים שמחים לגלות שגם ילדים צעירים יכולים לעשות שינוי, והם מרגישים גאווה כשהם רואים את התוצאות של העבודה שלהם.

6 בשנים האחרונות מועדוני הטבע מתאימים את הפעילות גם לילדים שמתקשים ללכת או לראות. למשל, המדריכים בוחרים שבילים רחבים וסְלוּלִים, כדי שגם ילדים בכיסא גלגלים יוכלו לטייל עם הקבוצה. המדריכים גם מתארים במילים את מה שרואים בדרך, ונותנים לְמַשֵּׁשׁ עלים ואבנים, כדי שילדים עם לִקּוּת רְאִיָּה יוכלו ליהנות מהטיול כמו כולם.

7 בארץ יש מועדוני טבע רבים, ולכל אחד מהם אופי משלו. בזכות המגוון הגדול, כל ילד וילדה יכולים למצוא את המועדון שהכי מתאים להם.

בְּמִסְגֶּרֶת לְיַד הַשּׁוּרוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת שֶׁל "מועדוני טבע"

חֲנִיכִים הם ילדים שמשתתפים בפעילות של מועדון או של תנועה. כל החניכים שייכים לקבוצה, ומי שמוביל את הקבוצה הוא מדריך או מדריכה.

עֲלִילוֹן (קוֹמִיקְס) – בבית של יונתן

1 **תמונה 1** – כיתוב: יונתן סיפר לאחותו הקטנה, שירה, שהוא מתכנן להצטרף למועדון טבע.

שירה (מושכת בכתפיים): "חבל שאני עוד קטנה מדי בשביל מועדון טבע..."

2 **תמונה 2** – שירה מרימה אצבע, ופתאום היא מחייכת:

שירה: "אבל אני יכולה כבר עכשיו לייסד חבורה משלי – בדיוק כמו 'חבורת הסנאים' מהסיפור שקראתי!"

3 *עכשיו קִראו את הסיפור "התרנגולת זהבה".*

לפני הסיפור

הסיפור "התרנגולת זהבה" הוא אחד הסיפורים על "חבורת הסנאים" – חמישה ילדים בני תשע שגרים באותו רחוב בשכונה קטנה. את הסיפורים מספר נועם, המנהיג של החבורה. הילדים עוברים יחד הרפתקאות מרגשות. בסיפור הזה תקראו על הפגישה הראשונה של החבורה עם התרנגולת זהבה.

הַתַּרְנְגֹלֶת זְהָבָה

1 הכול התחיל כשגברת צביה, השכנה הזקנה שגרה בבית האחרון ברחוב, ביקשה שנטפל בתרנגולות שלה. בחצר של גברת צביה יש לול גדול, וכל

הילדים בשכונה מכירים את התרנגולות שלה, שמסתובבות בחצר ומְקַרְקְרוֹת.
"אחותי נפלה ושברה את הרגל, ואני צריכה לנסוע לטבריה ולעזור לה,"
היא הסבירה לנו כשישבנו על הספסל בחצר שלה.
"היא תהיה בסדר?" שאל עידו בדאגה.
"כן, כן," הרגיעה אותנו גברת צביה. "אבל אצטרך להישאר אצלה שבוע שלם".
"אין שום בעיה," אמרתי מיד. "אנחנו נטפל בתרנגולות. מי יטפל בהן כשאת
לא כאן, אם לא החבורה המפורסמת שלנו?"
אני תמיד שמח כשיש משימה חדשה לחבורה שלנו, חשבתי בלב.
גברת צביה חייכה.
"אשאיר לכם את המפתח של שער החצר," אמרה, והצביעה על מחסן קטן
בפינה. "שם נמצאים השקים עם הגַּרְעִינִים. פעמיים ביום תפזרו לתרנגולות
אוכל ותמלאו להן מים. אל תשכחו".
"את יכולה לסמוך עלינו," אמרה נוגה. "אנחנו חבורה רצינית".
"נהדר," אמרה גברת צביה, ונתנה לנו את המפתח הגדול של השער.
כל אחד מאיתנו איחל לה נסיעה טובה, ואמר שאחותה תבריא מהר. כולנו התרגשנו
מאוד. עד אז אף מבוגר לא בטח בנו ככה. אף פעם לא קרה שמבוגרת נתנה לנו
מפתח ואמרה לנו לדאוג לבד לבעלי חיים. עידו כל כך התרגש, שלא הצליח
להפסיק לחייך.
גברת צביה ליוותה אותנו עד השער ונפרדה מאיתנו. אבל רגע לפני שסגרנו
את השער, היא קראה לנו לחזור.
"כמעט שכחתי את הדבר הכי חשוב!" היא אמרה.
"מה?" שאלה מאיה.

2 "זה בקשר לזהבה," אמרה גברת צביה. "התרנגולת עם הנוצות הזהובות
והכַּרְבֻּלֶת האדומה. היא יושבת על ביצים, ובקרוב יִבָּקְעוּ לה אֶפְרוֹחִים. אז
תדאגו שיהיו לה מספיק אוכל ומים, ותיזהרו לא להבהיל אותה".
"נדאג לה ולא נבהיל אותה," הבטיח אלון.
"יופי," חייכה גברת צביה.
כבר לְמָחֳרָת, אחרי הלימודים, נפגשנו כולנו ליד הברזייה בחצר בית הספר,
כמו שאנחנו עושים תמיד לפני משימה. הלכנו נרגשים לבית של גברת צביה.
פתחנו את השער, מילאנו את כלי המים, פיזרנו גרעינים בחצר וקראנו:
"פּוּלִי־פּוּלִי־פּוּלִי!" כדי להודיע לתרנגולות שהגיע הזמן לאכול.
ובאמת, תוך רגע החצר התמלאה בתרנגולות. היו לבנות, היו חומות, היו
שחורות עם נקודות לבנות, והייתה גם אחת אפורה עם כרבולת עקומה. אבל
זהבה, עם הנוצות הזהובות שלה, לא הייתה ביניהן.
"אולי האפרוחים כבר בָּקְעוּ?" הציעה מאיה.
"אם הם בקעו, היא בטח רעבה, והייתה צריכה להגיע ראשונה," אמר אלון.
"טוב," אמרה מאיה. "אז אולי הם בוקעים בדיוק עכשיו?"

"יכול להיות," אמר אלון. "בואו נחפש אותה".
התחלנו לחפש בחצר. חיפשנו בשקט, כי הבטחנו לגברת צביה שלא נבהיל את זהבה. אבל זהבה לא נמצאה. היא לא הייתה בלול, היא לא הייתה מאחורי חביות הגשם, היא לא הייתה מתחת לדלי הכביסה הישן שמשום מה עמד הפוך ליד הגדר, היא לא הייתה מתחת לשיח הוורדים וגם לא במחסן.
"טוב," אמר אלון כשגמרנו לחפש בכל החצר ולא מצאנו כלום. "כנראה שזהבה מתחבאת במקום אחר. בואו נלך הביתה".
"לא!" קראה מאיה. "אי אפשר ללכת עכשיו. מה אם היא רעבה? ומה אם היא בצרה?"
"אין מה לעשות. אנחנו חייבים ללכת," עמד אלון על שלו. "כבר מתחיל להחשיך".
עידו אמר לאלון בכעס שבגללו גברת צביה תתאכזב מאיתנו.
"ואנחנו חבורה רצינית, זוכרים?" הוסיפה נוגה.
"נכון... אבל מאוחר... ההורים..." ניסה אלון שוב, ואז השתתק.

כולם עמדו נְבוֹכִים והסתכלו עליי, על המנהיג של החבורה.
גם אני שתקתי. מצד אחד, באמת היה מאוחר, וההורים שלנו בטח כבר דאגו. מצד שני, הבטחנו לגברת צביה שנשמור על זהבה, ואסור לשבור הבטחה.
התיישבתי על המדרגה של המחסן. כשאני צריך לחשוב, אני חייב לשבת.
כולם התיישבו לידי.
ישבנו בלי לדבר, וכל אחד שקע במחשבות.
ופתאום, בתוך הדממה, נשמע –
"צִיף!" חלש ודק.
כולנו קפצנו.
"זה אפרוח?" לחש אלון, וכולנו הבטנו זה בזה.
קמנו לאט והתקדמנו על קצות האצבעות לכיוון הקול. מאחורי המחסן, בפינה שבין המטאטא לערמת העצים, ישבה זהבה, ושבעה אפרוחים צהובים הציצו מתחת לכנפיים שלה.
"תראו," לחשה מאיה בהתרגשות. "הם באמת בקעו!"
אלון רץ למחסן להביא גרעינים ומים. כולנו נשארנו לעמוד ליד זהבה, אבל שמרנו מרחק, כדי שהיא לא תיבהל. אלון חזר אחרי רגע, והניח את האוכל ואת המים ממש לידה. זהבה מתחה את הצוואר וטעמה קצת בזהירות, ואחר כך אכלה בתיאבון. אחר כך היא הסתכלה עלינו בעיניים קטנות ונוצצות וקרקרה בשקט. נדמה היה לנו שהיא אומרת "תודה".
* * *
למחרת בבוקר התקשרה אלינו גברת צביה. היא סיפרה שאחותה מרגישה טוב יותר, ושאלה מה שלום התרנגולות. סיפרנו לה בהתרגשות שלזהבה בקעו שבעה אפרוחים. לא ראינו אותה, אבל יכולנו לדמיין את החיוך הגדול שעלה על הפנים שלה.

שאלה 1 (5 נק') הבנת המשמעות הגלויה

השאלה מתייחסת ל"מוֹעֲדוֹנִי טָבַע"

איך מגיע לילדים מידע על מועדוני טבע?

כתבו דרך **אחת** לפי שורות 1–3 בטקסט.

שאלה 2 (5 נק') בחינה והערכה של רכיבי תוכן, מבנה ולשון

השאלה מתייחסת ל"בְּמִסְגֶּרֶת לְיַד הַשּׁוּרוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת שֶׁל "מועדוני טבע""

ליד השורות הראשונות של הטקסט יש קטע בתוך מסגרת (ראו "במסגרת ליד השורות הראשונות").

מה התפקיד של הקטע שבתוך המסגרת?

1. להפנות את הקוראים למקור שיש בו עוד מידע
2. לגרום לקוראים להרגיש קרובים לכותב
3. לעודד את הקוראים להמשיך לקרוא עד הסוף
4. להסביר מה פירוש מילה שמופיעה בטקסט

שאלה 3 (5 נק') הבנת המשמעות הגלויה

השאלה מתייחסת ל"מוֹעֲדוֹנִי טָבַע"

ילדים יכולים להחליט בעצמם אם הם רוצים להצטרף למועדון טבע או לא.

העתיקו משורות 1–8 משפט שמלמד על כך.

שאלה 4 (5 נק') הבנת המשמעות הגלויה

השאלה מתייחסת ל"מוֹעֲדוֹנֵי טָבַע"

לפי הטקסט, אילו **שני** דברים מהרשימה צריך כדי להקים אוהל בטיול?

סמנו שתי תשובות.

1. כְּרִיּוֹת
2. יְתֵדוֹת
3. דֶּבֶק
4. יְרִיעוֹת בַּד
5. קְרָשִׁים

שאלה 5 (5 נק') הבנת המשמעות המשתמעת

השאלה מתייחסת ל"מוֹעֲדוֹנֵי טָבַע"

לפי שורות 22–24, מה בלינת השטח עוזר לילדים להיות עצמאיים יותר? הסבירו.

שאלה 6 (5 נק') פרשנות, עיבוד ויישום

השאלה מתייחסת ל"מוֹעֲדוֹנֵי טָבַע"

בשורות 25–29 כתובות דוגמאות לפעילויות שעושים במועדוני טבע.

איזו דוגמה מתאים להוסיף לשורות האלה?

1. החניכים לומדים לזהות ציפורים בפארק.
2. החניכים עוזרים לקשישים בשכונה לטפח את הגינות שלהם.
3. החניכים משחקים במשחקי היכרות.
4. החניכים לומדים איך להיות מדריכים.

שאלה 7 (5 נק') פרשנות, עיבוד ויישום

השאלה מתייחסת ל"מוֹעֲדוֹנֵי טָבַע"

בטקסט כתובות פעילויות שונות שעושים במועדוני טבע.

בחרו פעילות **אחת** מהטקסט שמושכת אתכם, **והסבירו** למה הייתם רוצים לקחת בה חלק.

(כתבו 2–3 שורות.)

שאלה 8 (5 נק') הבנת המשמעות הגלויה

השאלה מתייחסת ל"מוֹעֲדוֹנֵי טָבַע"

מה עושים המדריכים כדי שגם ילדים שמתקשים ללכת או לראות יוכלו לטייל עם הקבוצה?

לפי הטקסט, כתבו דבר **אחד** שהמדריכים עושים.

שאלה 9 (4 נק') פרשנות, עיבוד ויישום

השאלה מתייחסת ל"מוֹעֲדוֹנֵי טָבַע"

האם הטקסט עונה על כל אחת מהשאלות שלפניכם? ליד כל שאלה סמנו **יש תשובה** או **אין תשובה**.

השאלה	יש תשובה	אין תשובה
1. איך פותחים מועדון טבע חדש?	☐	☐
2. מה עושים במועדוני טבע?	☐	☐
3. כמה מועדוני טבע יש בעולם?	☐	☐

שאלה 10 (6 נק') פרשנות, עיבוד ויישום

השאלה מתייחסת ל"מוֹעֲדוֹנֵי טֶבַע"

עיתון בית הספר ביקש מכם לכתוב המלצה: למה כדאי לילדים להצטרף למועדון טבע.

כתבו את ההמלצה שלכם. **הסבירו** למה אתם ממליצים להצטרף למועדון טבע, בעזרת **שני** נימוקים מהטקסט שקראתם.

(כתבו 2–3 שורות.)

פינת ההמלצות – עיתון בית הספר

חברים וחברות, _____

_____

_____

_____

שאלה 11 (6 נק') הבנת המשמעות המשתמעת

השאלה מתייחסת ל"מוֹעֲדוֹנֵי טֶבַע"

בכל אחד מהמשפטים שלפניכם יש מילה מודגשת.

על מי או על מה מדברת המילה המודגשת?

1. בשורה 1 כתוב: "ואולי אפילו ביקרתם באחד **מֵהֶם**". (3 נק')

על מי או על מה מדברת המילה **מהם**?

2. בשורות 28–29 כתוב: "וְ**הֵם** מרגישים גאווה כשהם רואים את התוצאות של העבודה שלהם". (3 נק')

על מי או על מה מדברת המילה **הם**?

שאלה 12 (5 נק') הבנת המשמעות הגלויה

השאלה מתייחסת ל"הַתַּרְנְגֹלֶת זְהָבָה"

למה גברת צביה ביקשה מהילדים לטפל בתרנגולות שלה?

שאלה 13 (5 נק') הבנת המשמעות המשתמעת

השאלה מתייחסת ל"הַתַּרְנְגֹלֶת זְהָבָה"

בשורות 17–18 כתוב: "כולנו התרגשנו מאוד".

למה הילדים התרגשו מהבקשה של גברת צביה?

1. כי הילדים ראו שגברת צביה סומכת עליהם.
2. כי גברת צביה הבטיחה לתת להם אפרוח.
3. כי הילדים רצו לראות את התרנגולת זהבה.

4 כי זו הפעם הראשונה שהחבורה קיבלה משימה.

שאלה 14 (5 נק') הבנת המשמעות המשתמעת

השאלה מתייחסת ל"הַתַּרְנְגֹלֶת זְהָבָה"

גברת צביה ביקשה מהילדים לדאוג **במיוחד** לתרנגולת זהבה.

למה?

שאלה 15 (4 נק') בחינה והערכה של רכיבי תוכן, מבנה ולשון

השאלה מתייחסת ל"הַתַּרְנְגֹלֶת זְהָבָה"

בשורות 42–44 כתוב: "היא לא הייתה בלול, היא לא הייתה מאחורי חביות הגשם, היא לא הייתה מתחת לדלי הכביסה הישן שמשום מה עמד הפוך ליד הגדר, היא לא הייתה מתחת לשיח הוורדים וגם לא במחסן".

למה הכותב מפרט את כל המקומות שבהם הילדים חיפשו?

1 כדי להראות שהחיפוש היה משחק מהנה בשביל הילדים.

2 כדי להראות שלגברת צביה יש חצר מיוחדת.

3 כדי להדגיש שהילדים התאמצו מאוד לחפש את זהבה.

4 כדי להראות שגברת צביה שומרת על סדר בחצר.

שאלה 16 (4 נק') הבנת המשמעות המשתמעת

השאלה מתייחסת ל"הַתַּרְנְגֹלֶת זְהָבָה"

בשורה 49 כתוב: "עָמַד אלון עַל שֶׁלּוֹ".

איזו מילה אומרת אותו דבר כמו הביטוי "עמד על שלו"?

1. הִסְכִּים
2. הִתְבַּלְבֵּל
3. הִתְנַצֵּל
4. הִתְעַקֵּשׁ

שאלה 17 (5 נק') הבנת המשמעות הגלויה

השאלה מתייחסת ל"הַתַּרְנְגֹלֶת זְהָבָה"

בשורות 55–56, נועם, המנהיג של החבורה, מתלבט מה כדאי לעשות.

השלימו את המחשבות שלו לפי הסיפור.

(1) צריך ללכת הביתה, כי _____

(2) צריך להישאר ולחפש, כי _____

שאלה 18 (5 נק') הבנת המשמעות המשתמעת

השאלה מתייחסת ל"הַתַּרְנְגֹלֶת זְהָבָה"

בכמה מקומות בסיפור הילדים מדברים בלחש וזזים בלי לעשות רעש.

למה הם הקפידו על שקט? הסבירו.

שאלה 19 (5 נק') פרשנות, עיבוד ויישום

השאלה מתייחסת ל"הַתַּרְנְגֹלֶת זְהָבָה"

אחרי שקרא את הסיפור, יונתן חשב: "בין הילדים לבין גברת צביה יש יחסים חמים".

כתבו דוגמה **אחת** מהסיפור שממנה אפשר ללמוד זאת.

שאלה 20 (6 נק') הבנת המשמעות הגלויה

השאלה מתייחסת ל"הַתַּרְנְגֹלֶת זְהָבָה"

מספרו את המשפטים שלפניכם לפי הסדר שבו הדברים קרו בסיפור.

המשפט שקרה ראשון כבר מסומן במספר 1.

___ הילדים הלכו לחצר של גברת צביה ופיזרו גרעינים לתרנגולות.

___ הילדים שמעו ציוץ חלש.

1 גברת צביה ביקשה מהילדים לטפל בתרנגולות שלה.

___ הילדים דיברו בטלפון עם גברת צביה וסיפרו לה מה קרה.

___ התרנגולת זהבה לא הגיעה לאכול.

עוד מבחנים עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/meitzav/hebrew-4